

nem vore Organisationer, maa dette være en Spore til i det Arbejde, vi udføre i den antydede Retning, at se noget samfundsnyttigt, saa at enhver, som vil se nøgternt paa vort Arbejde, maa erkende det som samfundsnyttigt.

Dette Forslag blev, som jeg berørte før, særlig understøttet af den Masse Adresser, som bleve indsendte her til Rigsdagen, samtidig med at Lovforslaget kom frem. Dette skal jeg dog ikke nærmere komme ind paa, da min ærede Partifælle for Aarhus (Harald Jensen) har berørt det. Naar vi saa komme til at se nærmere paa de Aarsager, som Kommissionen anfører som meget medvirkende til Sygdommens Fremkomst, da er det jo navnlig vore Boligforhold. De have en ganske overordentlig stor Betydning med Hensyn til Sundhedsforholdene. De fattige maa søge de daarligste og billigste Lejligheder. Disse ere i Reglen de mest sundhedsfarlige, og derved blive de Arnestedet for denne Sygdom. Med daarlige Indtægter følge daarlige Lejligheder, og saadanne overbefolkede Kvarterer have derfor været Genstand for en meget stærk Kritik fra Kommissionens Side. Det maa ikke lades ude af Betragtning, at mørke og snævre Opholdsrum og Mangel paa tilstrækkelig Lys og Luft beforder Overførelsen af Sygdomme fra det ene Individ til det andet. Lægfolk ville jo i Almindelighed tænke sig, at de gamle Bydele her inde i Byen egentlig ere de værste Arnesteder for Tuberkulose, men efter Kommissionens Fremstilling er det netop modsat. Tuberkulosedødeligheden er større i de nybyggede Kvarterer end inde i den gamle By, og det kan vel have sin Grund i, at den gamle By i de senere Aar ikke er saa stærkt overbefolket. De ny Kvarterer, som ere voksede op, have ført med sig, at Arbejderne saa vidt muligt ere flyttede ud i de ydre Kvarterer, hvorimod den gamle By mere og mere er bleven et Handelskvarter og altsaa ikke saa overbefolket som tidligere. Dette kan vel være Grunden til, at Dødeligheden i den gamle By procentvis ikke er saa stor som i de nyere Bydele. Men vore gamle Bydele lade meget tilbage at ønske. Der er Boliger der, som aldeles ikke burde benyttes af Mennesker til Opholdssteder. Ikke alene den Kreds, jeg har den Ære at repræsentere, men navnlig 4de Kreds, saadanne Gader som Adelgade, Borgergade, Møntergade og Kvarteret der omkring, ere sande Arnesteder for denne Sygdom. I Trinitatis Kirkes Rode, hvor Tuberkulosedødeligheden

er størst, findes der i Vognmagergade meget daarlige Lejligheder paa to Værelser og Køkken, som bebos af Mand, Kone og 4—5 Børn og have et Rumfang af 5—700 Kubikfod. I samme Gade findes der Lejligheder paa et Værelse og Køkken, som bebos af en mindre Familie og har et Rumfang af 450—500 Kubikfod. Men efter Sundhedskommissionen skulde der være mindst 300 Kubikfod Luft for hver Person, der opholder sig i en Lejlighed. Det vil altsaa straks ses, at dette Kvarter er rigeligt overbefolket. Af enlige Kvinder med et Par Børn anvendes til Beboelse Loftskamre, hvis Rumfang er 150 Kubikfod, og som ere i høj Grad svinske. Saadanne elendige Loftsrum blive undertiden om Sommeren benyttede enten til Hønschus eller Dueslag, og om Vinteren benyttes mange af dem til Bolig af de stakkels fattige Individer, som ikke længere kunne søge Ly og Læ paa Fælledeerne og lignende Steder, men maa ty ind til Byen. Enhver kan forestille sig, hvad det vil sige, at et saadant Rum, som har været benyttet henholdsvis til Høns og Duer, efter en meget overfladisk Renselse skal benyttes til Opholdsrum for Mennesker. Det skal nok befordre Udbredelsen af en saadan Sygdom som Tuberkulosen.

Det maa henstilles til vor Sundhedskommission, at den griber kraftigt og energisk ind overfor saadanne Beboelsesforhold. Desværre er det saa, at Sundhedskommissionen ikke har en saadan Bemyndigelse eller Magt, som man egentlig skulde tænke. Den har det, naar den faar Meddelelse om saadanne Forhold, men den har ikke Mænd til at opspore eller søge Oplysning om saadanne Forhold, den maa afvente Meddelelser eller Klager fra de vedkommende. Maa det være mig tilladt at oplæse en lille Bemærkning, som Kommissionen har anført angaaende dette Forhold: Tilsyn med Boligerne: „Som Regel vil Sundhedskommissionen nu imidlertid savne den fornødne Hjælp til at iværksætte et saadant Tilsyn, og Forholdene ville derfor i de fleste Tilfælde i Praksis blive ganske de samme, hvad enten særligt Tilsyn er paabudt eller ej, idet Sundhedskommissionens Indskriden mod usunde og overbefolkede Boliger alene vil være afhængig af, om saadanne Mangler tilfældigt eller ved Klage maatte komme til dens Kundskab“. Det er jo sørgeligt at tænke sig, at Kommissionen ikke kan gribe ind paa eget Initiativ, men for de fleste Tilfældes Vedkommende kun, naar der kommer Meddelelse eller Klage til den. — Kommis-